

***Modulul 4. Ajustarea mesajelor de sănătate în
corespundere cu particularitățile de vârstă
ale elevilor și standardele internaționale de
educație pentru sănătate. Metode care
lucrează și care nu lucrează în promovarea
sănătății la adolescenți. Exemple de exerciții
bazate pe clarificarea valorilor***

Program de formare

**Dezvoltarea și implementarea programului curricular comprehensiv
de educație pentru sănătate în conformitate cu nevoile de dezvoltare ale elevilor și standardele internaționale
10-12 aprilie 2018, Chișinău**

Obiectivele modului

La sfârșitul acestui modul, participanții vor putea:

- utiliza standardele internaționale de educație pentru sănătate în formularea mesajelor de sănătate
- selecta și ajusta mesajele de sănătate în corespundere cu particularitățile de vârstă ale elevilor
- identifica metodele care lucrează și care nu lucrează în promovarea sănătății la adolescenți.

Ce reprezintă standardele de ES?

Indică:

- ce ar trebui să cunoască și să înțeleagă copiii și tinerii în diferite perioade de vârstă
- ce situații sau provocări ar trebui să poată gestiona în acele perioade de vârstă
- care valori și atitudini sunt necesare de achiziționat pentru a putea să se dezvolte într-un mod satisfăcător, pozitiv și sănătos în ceea ce privește propria sexualitate.

Motive pentru dezvoltarea standardelor

- Mai multe țări europene au solicitat OMS să ofere orientări privind educația sexuală (ES)
- Multe țări au elaborat programe pentru ES, însă foarte puțin s-a făcut schimb de experiență
- Nu existau standarde pentru ca Europa să definească conținutul și modalitățile de oferire a ES
- Fără standarde, unii tineri pot avea parte de o ES foarte slabă sau rămâne fără ES probleme de sănătate sexuală.

Scopul și obiectivele "standardelor"

- asigurarea calității educației sexualității
- asigurarea unei abordări pozitive a sexualității și sprijinirea dezvoltării corespunzătoare vârstei
- să asigure drepturile copiilor și tinerilor la informații complete și corecte
- reducerea rezultatelor negative
- să ofere profesorilor, părinților și altor părți interesate un cadru pentru propriile lor roluri.

Temeiuri pentru educația sexuală

- Sexualitatea este o parte centrală a naturii umane
- Oamenii au dreptul de a fi informați
- Educația sexuală informală este inadecvată în societatea modernă
- Expunerea tinerilor la noi mijloace electronice (& pornografie)
- Nevoia de promovare a sănătății sexuale.

Ce este educația sexuală?

Învățarea despre aspectele cognitive, emoționale, sociale, relaționale și fizice ale sexualității.

Începe la începutul copilăriei și progresaază prin adolescență și maturitate.

Vizează sprijinirea și protejarea dezvoltării sexuale a copiilor și tinerilor.

Ce este educația sexuală?

Învățarea despre aspectele cognitive, emoționale, sociale, relaționale și fizice ale sexualității.

Începe la începutul copilăriei și progresaază prin adolescență și maturitate.

Vizează sprijinirea și protejarea dezvoltării sexuale a copiilor și tinerilor.

Ce este educația sexuală?

Echipează copiii și tinerii cu informații, abilități și valori pozitive pentru a înțelege și a se bucura de sexualitatea lor, pentru a relaționa în condiții de siguranță și pentru a-și asuma responsabilitatea pentru propria lor sănătate sexuală și bunăstare.

Le permite acestora să facă alegeri care să sporească calitatea vieții lor.

Ce este educația sexuală?

Toți copiii și tinerii au dreptul să aibă acces la o educație sexuală adecvată vârstei.

Sporește reziliența copiilor și tinerilor.

Reziliența

- Noțiunea din fizică: puterea sau abilitatea de a reveni la forma originală, poziția etc., după ce a fost îndoită/presată
- Jucărie-tumbler versus păpușă porțelan.

Reziliența

Abilitatea de a se adapta și a funcționa
în pofida unor circumstanțe adverse /
nefavorabile

Reziliența

Cum pot tinerii să se dezvolte într-un mod sănătos în pofida

- sărăciei
- accesului sporit la substanțe psihoactive
- violenței
- bolilor cronice
- razboaielor, traumelor ...?

Factori protectori

```
graph TD; A[Factori protectori] --> B[Factori individuali]; A --> C[Factori de mediu];
```

Factori individuali

- Constituția
- Competențele

Factori de mediu

- Familia
- Context social
- Resurse

Factori individuali de protecție

Predispoziții genetice

Strategii de adaptare flexibile și funcționale

Percepție pozitivă a sinelui

Atitudine pozitivă față de viață (inclusiv spiritualitatea)

Autoeficiență percepută

Locus control intern

Competențe sociale

Inteligență

Optimism în raport cu viitorul

Factori de mediu protectori: Familia

Relații pozitive cu părinții și frații

Climat familial pozitiv

Oportunități de a-și asuma responsabilități în familie (implicare în treburile casnice)

Reguli clare

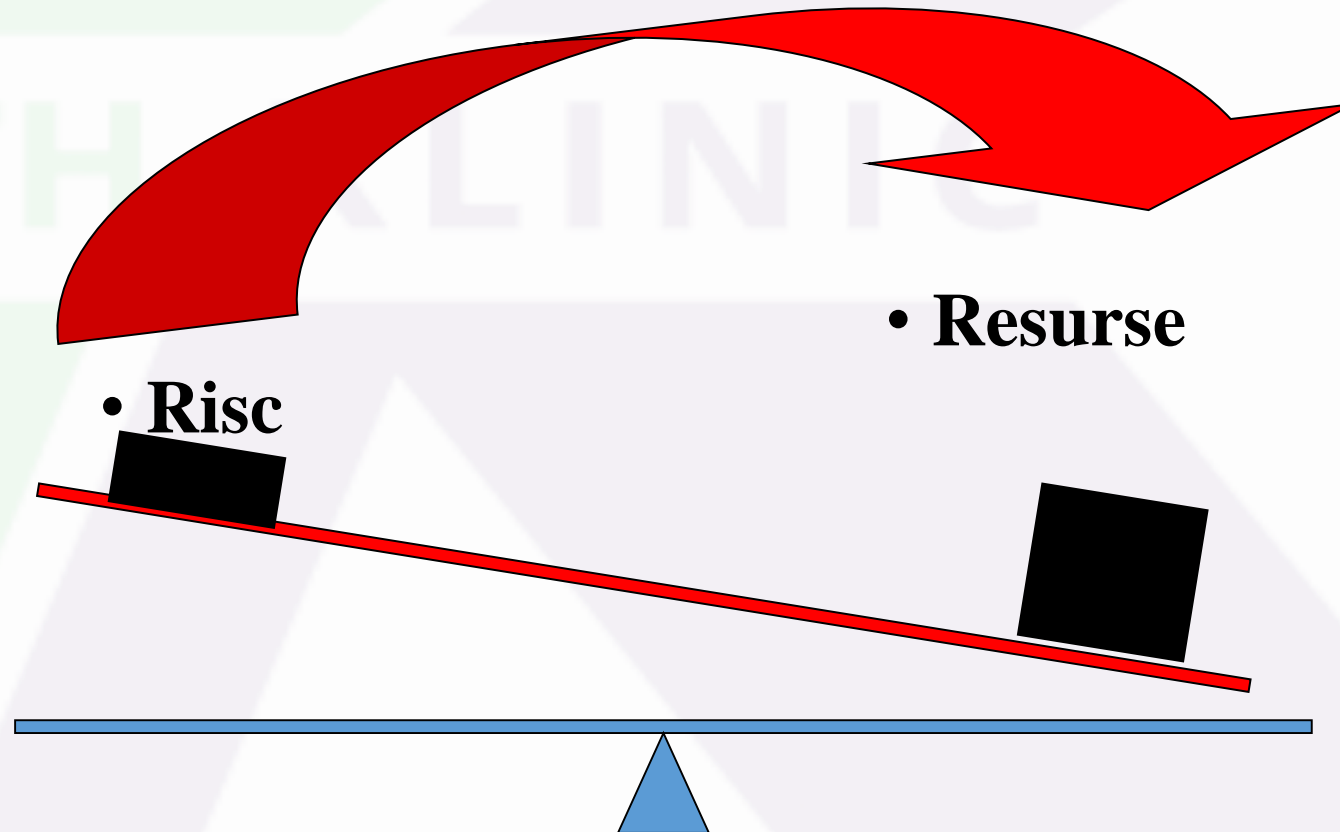
Contactele sociale ale familiei

Factori de mediu protectori: suportul social

- Relație stabilă cu cel puțin un adult de încredere
- Modele pozitive oferite de adulți
- Relații bune cu semenii, implicare în grupuri prosociale
- Calitatea climatului școlar

Conceptul de reziliență în activitatea clinică

De evaluat riscurile și reziliența / resursele
(individuale, familiale, sociale)

Care sunt principiile pe care se bazează ES?

De la ce vârstă ar fi bine să înceapă ES în școală?

Cum ar fi bine să fie integrată ES în curricula școlare?

Care sunt rezultatele ES?

3 categorii de programe:

1. Axate exclusiv pe **abstinență**
2. Promovează abstinența, dar și sexul protejat și contraceptivele (**ES cuprinzătoare**)
3. Reflectă o perspectivă mai amplă de creștere și dezvoltare personală și sexuală (**ES holistică**)

Caracteristicile unui program eficient de ES:

- Are la bază teorii și practici validate științific
- Folosește resurse și metode de predare și de modelare comportamentală specifice fiecărei vârste
- Acoperă subiectele de bază și importante din programă
- Utilizează informații și concepte considerate ca fiind relevante pentru tineri
- Furnizează informații precise despre riscurile și mijloacele de evitare a actului sexual neprotejat

Caracteristicile unui program eficient de ES:

- Include activități de învățare a unor abilități necesare dezvoltării unui stil de viață sănătos (luarea de decizii, negocierea conflictelor, rezolvarea de probleme, abilități de comunicare și de exprimare a refuzului față de avansuri)
- Include activități de informare despre impactul presiunilor grupului și a normelor culturale
- Este predat de profesori pregătiți și care cred în importanța acestei educații.

Sursa: Implementarea educației sexuale

<https://www.plannedparenthood.org/educators/implementing-sex-education>

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/337593/BZgA-training-framework.pdf

Atitudini generale:

- se bucură de lucrul cu copiii și îi apreciază ca pe activi contribuitori la dezvoltarea societății
- se angajează în educația și dezvoltarea profesională prin învățare continuă
- să fie gata să pună întrebări, să examineze și să revizuiască propriile practici de predare și conduită personală și profesională, pentru îmbunătățirea continuă și rectificare dacă este necesar

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

Atitudini generale:

- să aprecieze diversitatea și multiculturalismul, să promoveze toleranța și să cultive respectul pentru toți oamenii, indiferent de culoare, naționalitate, etnie, situație socială sau confesiune, sex, vârstă, identitate de gen și orientare sexuală
- să fie sensibili la varii istorii, nevoi și abilități ale elevilor și la o dinamică diferită în clasă
- să se angajeze să trateze toți elevii cu demnitate și respect și să promoveze drepturile omului și egalitatea de gen

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

Cunoștințe generale:

- domeniile relevante ale subiectului și a curriculumului și dezvoltarea acestora
- metode de evaluare formală și informală pentru a evalua progresele înregistrate de elevi
- aspecte contextuale, instituționale și organizaționale ale politicilor educaționale
- dezvoltarea fizică, socială și intelectuală a copiilor și adolescenților, inclusiv psihologia dezvoltării

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

Cunoștințe generale:

- teoriile învățării, principiile și strategiile pedagogice
- procesele de grup și dinamica grupului, diferitele tehnologii educaționale, inclusiv TIC și mass-media
- cum de adaptat predarea pentru a sprijini educația elevilor cu abilități diferite, inclusiv a celor cu nevoi speciale.

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

Abilități generale:

- să creeze un mediu sigur, fără violență, incluziv și suportiv pentru învățare și să promoveze învățarea tuturor elevilor, indiferent de istoria personală a lor
- să planifice și să coordoneze învățarea în concordanță cu diverse nevoi și abilități ale elevilor, utilizând strategii, sarcini și materiale, inclusiv proiecte de lecții, corespunzătoare vârstei și dezvoltării elevilor
- să reflecteze sistematic asupra eficacității orelor, să utilizeze date relevante și evidențe pentru a monitoriza progresele elevilor și adapta obiectivele, procesele, strategiile și sarcinile de învățare

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

Abilități generale:

- să dirijeze eficient elevii (individual, în grup și clasă) prin stabilirea regulilor clare și să utilizeze abordări pozitive de implicare a elevilor în propria lor educație și de motivare a participării și învățării
- să cunoască motivele de îngrijorare în ceea ce privește conduita și viața socială și personală a elevilor, să intervină imediat în caz de violență sau alte amenințări pentru sănătatea și starea de bine a elevilor.

Competențele necesare pedagogilor ce fac ES:

Abilități generale:

- să colaboreze și să mențină relații de lucru bune cu elevii, părinții lor și alți colegi, să negocieze și să rezolve conflicte dacă e cazul
- să fie flexibil și să se adapteze la dinamica multinivelară marcată de influențe venite din societate, comunitate, politicile sectoriale și specifice școlii, dinamica clasei și școlii, menținând integritatea și standardele înalte ale conduitei personale și profesionale.

Matricea

Standarde UNESCO	Standarde Europa
Grup de vârstă 5-8	Grup de vârstă 0-4
Grup de vârstă 9-12	Grup de vârstă 4-6
Grup de vârstă 12-15	Grup de vârstă 6-9
Grup de vârstă 15 -18	Grup de vârstă 9-12
	Grup de vârstă 12-15
	Grup de vârstă 15 și m.m.

Teme generale

Standarde UNESCO

Relații
Valori, atitudini, deprinderi
Cultură, societate și drepturile omului
Dezvoltarea umană
Comportamentul sexual
Sănătatea sexuală și reproductivă

Standarde Europa

Corpul uman și dezvoltarea umană
Fertilitatea și reproducerea
Sexualitatea
Emoțiile
Relațiile și stiluri de viață
Sexualitatea, sănătatea și bunăstarea
Sexualitatea și drepturile
Factorii determinanți sociali și culturali ai sexualității

MULȚUMIM PENTRU ATENȚIE

